

Prin glonț și sabie

plesă în două părți
(fragmente)

PARTEA I

Scena 6

Candiano, Maican, Cucos, Georgescu, Nicolescu

(La ridicarea cortinei, cei cinci stau de vorbă, așezați pe trunchiuri de copac.)

CANDIANO (Inchizînd un carnețel): Acestea sînt informațiile furnizate de oamenii maiorului Lahovary. Cit de conforme sînt ele cu realitatea, numai Dumnezeu știe.

NICOLESCU: Iertați-mă, domnule maior...

CANDIANO: Ce este, locotenent Nicolescu?

NICOLESCU: Între noi și redută este o vale adîncă, nementionată nici de hărți, nici de cercetași. Am observat-o oînd cu întîmplarea aceea cu turcii, care au încercat să ne fure caii.

CANDIANO: Dumneata chiar crezi că pentru cai veniseră?

NICOLESCU: Dar pentru ce altceva?

CANDIANO: Erau cercetași, dragul meu, spioni. Căpitanul Maican a greșit, renunțînd să-i urmărească și să-i captureze.

MAICAN: Trebuia să fiu sancționat în conștiință.

CANDIANO: Să continuăm.

CUCOȘ: Eronate mi se par și informațiile privitoare la dimensiunile redutei.

CANDIANO: Mai limpede, căpitane Cucos.

CUCOȘ: În timpul atacului de alaltăieri, efectuat de divizia noastră asupra poziției inamice care apăra Grivița, am profitat de învîlmășeala creată și, împreună cu locotenentul Georgescu, m-am apropiat de redută. Nu știu, dar, parcă, era mai mare.

GEORGESCU: Și amplasamentul mi s-a părut altul decît cel indicat de hărți.

CUCOȘ: Să pleci la luptă fără să știi dacă drumul pe care mergi e cel adevărat sau nu mi se pare o crimă de neiertat. În felul acesta, îți conduci oamenii către o moarte sigură.

CANDIANO: Ce propuneți?

MAICAN: Cred c-ar fi riscant să trimitem cercetași acum sau la noapte. Un om de încredere mi-a adus vestea că, la Grivița, paza s-a dublat.

CANDIANO: Asta dovedește că Osman Pașa se așteaptă la asediul de mîine. (Pe gînduri.) Mda... Fără elementul surpriză, se pot întîmpla multe.

GEORGESCU: De ce țin rușii, neapărat, ca ziua atacului să fie 30 august?

CUCOȘ: Fiindcă e aniversarea împăratului lor, Georgescul.

NICOLESCU: Am putea presupune că Osman Pașa nu bănuiește nimic și că dublarea corpului de gardă are altă semnificație.

CUCOȘ: Greu de presupus una ca asta, băiete dragă. E vulpe bătrînă, generalul otoman, nu face nimic la-nîmplare.

CANDIANO: Să stabilim planul de luptă, în funcție de informațiile primite și de propriile noastre observații. Propun să împărțim batalionul în trei părți. Avangarda...

MAICAN: Încredințați-mi mic comanda, domnule maior.

CANDIANO: Nu, căpitane! Avangarda se va afla sub comanda mea.

MAICAN: Insist...

CANDIANO: Nu.

MAICAN: Vă rog, domnule maior.

CANDIANO: Poți să-mi explici motivul?

MAICAN: La trecerea Dunării, am jurat ca, la primul atac, să fiu în frunte, și...

CANDIANO: Cui ai jurat?

MAICAN: Mie.

CANDIANO: Nu te cred, dar... fie.

MAICAN: Vă mulțumesc, domnule maior.

CANDIANO: Grosul va veni cam la o sută de metri — îmi asum responsabilitatea conducerii sale. În sfîrșit, ariergarda. Mișcunea sa va fi aceea de a sprijini fie pe cei din față, fie pe cei din mijloc. Căpitane Cucos, dumitale îți încredințez comanda.

CUCOȘ: Am înțeles, domnule maior.

CANDIANO: Restul vă este cunoscut.

MAICAN: Poate că n-ar fi lipsit de interes să-l informați pe domnul ministru cu privire la dublarea gărzii la Grivița.

CANDIANO: Da, m-am gîndit și eu la asta. Am să văd ce pot face. Sînt întrebări?

TOȚI : Nu.

CANDIANO : Vă puteți duce. (Intră în cort.)

(Ceilalți ies prin dreapta, cu excepția lui Maican, care rămâne, gânditor, în mijlocul scenei, apoi se îndreaptă încet spre stînga.)

Scena 14

Grigore, Nica, Stan, apoi Candiano

(Grigore intră prin dreapta, se așază pe un trunchi de copac și începe să cînte din frunză o doină de jale.)

STAN (intrînd, cu Nica, prin dreapta) : Ce-i cu tine, Grigore ? Ce doinești a jale ?

GRIGORE (abătut) : Ce să fie, don' sergent ? Mi-e dor de-acasă și, ca să uit, mai zic și eu din frunză.

NICA (așezîndu-se) : Și uiți, mă ?

GRIGORE : Da' de unde, mi se face și mai dor. (După o scurtă pauză.) Cum o să fie cînd ne-om întoarce acasă, măi fraților ?

NICA : Păi, cum să fie ? Ca și cum am veni de la plivit ori de la coasă. Nevasta o să ne toarne să ne spălăm de colb, apoi o să ne pună pe masă strachina cu ciorbă de urzici și eodrul de mămăligă rece.

GRIGORE : Ba să facă pline, că griu o să avem de-acu' și pentru noi. Da', pînă una-alta, să le pregătim niște pilaf drăgușilor de turci.

NICA (după o scurtă pauză) : Se strică vremea.

GRIGORE (rîzînd) : Ți-a spus piciorul, Vasile ?

NICA : Deie Domnu' să-ți spună și ție, cît de curînd.

GRIGORE : Frumoasă urare, căprare.

NICA : Cum e marfa, și moneda.

STAN : Ia tăceți, băieți ! Ascultați, cîntă prîghetoea...

NICA (arătînd spre stînga) : Da' colo ce se zărește ?

GRIGORE (amuzat) : O umbră.

NICA (îndreptînd arma spre culise) : Hei, care ești acolo ? N-auzi, mă ? Stai ! Că, de nu, trag...

CANDIANO (intrînd prin stînga) : Mai lasă ceva gloanțe și pentru mine, caporal.

NICA : Aleo, don' maior, vă rog să mă iertați.

CANDIANO : Ce faceți ?

STAN : Mai vorbim, ne mai cîntă Grigore din frunză...

CANDIANO : Da, cîntă foarte frumos. Dar mai bine culcați-vă, ne așteaptă o zi grea. Noapte bună. (Intră în cort.)

NICA : E abătut.

GRIGORE : Păi ce, mîine ne ducem la tăiat coceni ?

NICA : Mai știi ?

GRIGORE : Chiar, măi fraților, cum o să fie mîine ?

NICA : Iadul pe pămînt, Grigore. Or să ne primească turcii tot cu gloanțe și săbii.

GRIGORE : Aș vrea să luăm un steag.

NICA : Ia-l, cine te ține să nu-l iei...

STAN (după o scurtă pauză) : Vom intra peste Osman Pașa la Grivița și-i vom spune : „Am venit, Pașă, să ne dai florile ce n-au crescut cînd voi ne trecați țara prin sabie și foie ; să ne dai rodul nerodit al livezilor și aurul griului nesemănat tot din pricina voastră, vitejia feciorilor pe care-i făceați robi și surisul neamugurit al fetelor batjocorite de spahii și ieniceri. Am venit să ni-i dai, Pașă, pe moșii și strămășii noștri — pe Ioan Vodă și pe Brîncoveanu, și pe ceiți au mai căzut sub iataganul urii voastre. Am venit să ne dai înapoi, Pașă, trecutul, și istoria, și libertatea !”

PARTEA a II-a

Scena 2

Grigore, Nica, Stan

(La ridicarea cortinei, cei trei stau pe iarbă. În plan îndepărtat se zărește parapetul redutei.)

GRIGORE : Asfințește soarele, măi fraților, și noi, tot dincoace de ziduri...

STAN : Răbdare, Grigore, răbdare.

GRIGORE : Păi ce treabă mai avem, don' sergent, decît s-avem răbdare ?

NICA : Ia mai taci, dracului, din gură ! Parcă ai mîncărici pe limbă.

GRIGORE (după o scurtă pauză) : Prin multe mai trecurăm, măi fraților, pînă să ajungem aici...

NICA : Don' căpitan Maican credea că ne-am rătăcit.

GRIGORE : Păi, după păcătoasele alea de hărți puteam să nimerim și în iad, numai la redută, nu.

NICA : Ba am mai mers și cu un kilometru mai mult. Și afurisita aia de vale... Sfîntă Fecioară, ce adîncă și plină de mărăciniiș era ! Ai noștri se cam speriaseră. Noroc că don' maior a intervenit imediat, că altfel...

STAN : Ai dreptate, Vasile, cuvintele comandantului au redat batalionului curajul și încrederea. Vi le amintiți ? „Oșteni ! Ne aflăm în fața unui obstacol natural — o vale cu maluri abrupte și lunecoase. Va

trebui să ne dăm drumul în iureș, până jos, iar acolo... să înfruntăm un strat gros de mărăcini. Să nu dați înapoi, vitejii mei, și să nu vă temeți. Înainte, deci! Înainte!

GRIGORE : Și, sus, altă pleacă...

STAN : Da, două redute puternice, care pot executa foc încrucișat, apărându-se reciproc. Și, noi știam de existența unuia singure.

GRIGORE : Se uitau oamenii ca la pagubă, zău așa. Pe urmă... tot don' maior ne-a scos din încurcătură. Om brav, ce mai la deal, la vale... Și, cînd ne-am repezit asupra redutei, măieușă... Se cutremura pămîntu', nu alta. Vărsau tunurile turcilor pe o mie de guri și vuaia văzduhu' de urletu' ghiulelelor... Au căzut mulți, și de-ai lor, și de-ai noștri. Numa' pacostea asta de redută nu cade. De ce-o fi ținînd Dumnezeu cu necredincioșii ăia — dracu' să-i ia — nu pricep.

(Pauză prelungită.)

NICA : Se-alese prafu' de steagu' tău, Grigore.

GRIGORE (arătînd spre zidul redutei) : Ba, uite-l colo. Nu vezi ce frumos filiiie ?

NICA : Da', da-l păzesc turcii, nu tu.

GRIGORE : După ce-l iau, te pun să-l înghiți.

STAN : Nu se poate, Grigore, e trofeu de război.

GRIGORE : Mare păcat, don' sergent.

NICA (după cîteva clipe de tăcere) : Cite ceasuri să fie ?

STAN : Aproape opt.

Scena 3

Aceiași, Candiano, apoi, Maican

CANDIANO (intrînd prin dreapta) : Sinteți teferi, băieți ?

STAN : Da, domnule maior.

CANDIANO (privind spre redută) : Am impresia că turcii se pregătesc să se retragă din Grivița.

GRIGORE : Și, noi de ce căscăm gura, don' maior ?

NICA : Mai taci, mă, beleaua dracului ce ești...

CANDIANO (mergînd spre culise) : Căpitane Maican !

MAICAN (intrînd prin stînga) : La ordin, domnule maior.

CANDIANO : Reluăm atacul. Unde-i Cuceș ?

MAICAN : E rănit, primește îngrijirile Silvaniei.

CANDIANO : E grav ?

MAICAN : Nu știu. Ordonăți-să mă interesez ?

CANDIANO : Nu, nu e nevoie. Nicolescu ? Georgescu ?

MAICAN : Nicolescu e mort, Georgeseu, rănit.

CANDIANO : Mda... Impărțim batalionul în două. (Către Maican.) Ataci prin partea estică, eu (arătînd spre redută), pe aici, prin dreapta. Nu cred să întîmpinăm cine știe ce rezistență. Turcii sînt prea ocupați cu retragerea, ca să acorde vreo atenție deosebită celor ce se petrec în șanțuri. Ne favorizează puțin și vremea mohorită... Cînd ajungi lingă parapet, ridici o batistă albă. Trebuie să atacăm în același timp și fulgerător. Căutați să faceți cît mai puțin zgomot. Hai, du-te ! Și... fii cu băgare de seamă, Tony. Îți doresc noroc.

MAICAN : Vă mulțumesc, domnule maior. (Iese prin stînga.)

CANDIANO (către Stan) : Sergent, adună oamenii !

STAN : Am înțeles, domnule maior. (Iese prin dreapta.)

CANDIANO (către Grigore) : Ce e, Grigore ? De ce ești abătut ?

GRIGORE : Nu sînt, don' maior...

CANDIANO : Nu te necăji, că doar steagul de colo pe tine te așteaptă. (Reintră Stan.) Gata, sergent ?

STAN : Gata, domnule maior.

CANDIANO : Atunci, să pornim. Și, liniște !

NICA (arătînd spre redută) : Uite un turc pe parapet.

STAN : Lasă-l, caporal, nu trage !

NICA : Dracu' să-l ia, îl las, da' mă doare sufletu' c-o fac.

STAN (arătînd spre stînga) : Priviți, domnule maior, batista albă.

CANDIANO : Batalion, înainte ! (Iese prin dreapta.)

GRIGORE (sărînd pe parapet, către Nica) : Hai, Vasile, dă mîna. (Dispare dincolo de parapet, cu caporalul.)

STAN (urcînd și el) : Așa, băieți, loviți ! La stînga, Grigore. Bine, so' dat ! (Coboară dincolo de parapet.)

Scena 4

Maican, Candiano, Silvana, Grigore

(Pentru moment, scena rămîne goală. Apoi Maican intră prin stînga, clătîindu-se. Face cîteva pași și se prăbușește.)

CANDIANO (intră prin dreapta și se apropie în grabă) : Tony ! Tony, m-auzi ? Dacă trăiești, răspunde-mi...

MAICAN : Ați văzut drac mort, domnule maior ?

CANDIANO (*strigînd*) : Silvana !

MAICAN : Lăsați, nu e grav.

CANDIANO : Glonte! Ți-a străpuns pieptul, ți se pare fleac ?

SILVANA (*intrînd în fugă prin dreapta*) : Ce-i, Alec ?

CANDIANO : Căpitanul Maican are nevoie de tine.

SILVANA (*după ce a examinat rana*) : Are, într-adevăr, nevoie de asistența unui medic.

GRIGORE (*venînd dinspre parapet cu un steag otoman*) : Don' maior !

CANDIANO : Ce e, Grigore ?

GRIGORE : Am luat steagu' turcilor, eu, căpraru' Nica și don' sergent Stan.

CANDIANO (*luînd steagul din mîna soldatului*) : Steagul acesta semnifică, de fapt, începutul capitulării Imperiului Otoman. Am eucerit o redută, vom euceri și altele, dar, înainte de toate, vom euceri pămîntul propriei noastre țări, care se va întoarce astfel la stăpînii lui legiuiti. Că doar noi am fost aceia care am pus întîia piatră și-am aprins întîia vatră, acolo, între Carpați și Dunăre. Ne batem astăzi și, dacă va fi nevoie, ne vom bate și mâine, și ori de cîte ori glonțul și sabia se vor ridica împotriva noastră. Și, să nu uite nimeni că pentru țară și libertatea ei ne vom ridica pururi, cu trecutul, prezentul și viitorul neamului nostru, ce n-a fost rob niciodată și n-a robit pe alții.

Producția '77 a Liceului de coregrafie

Scena Operei Române a fost, și în acest an, gazda absolvenților Liceului de coregrafie bucureștean. Incredători în forțele lor artistice și în viitorul lor profesional, absolvenții acestui an au oferit publicului o minunată demonstrație de grație. În splendide costume (producție proprie a Liceului), elevii clasei a XII-a și-au susținut, cu același spectacol, atât recitalul de absolvire a nouă ani de școală de balet, cât și cel de admitere pentru scenele operelor și teatrelor muzicale din țară, unde, de la toamnă, își vor deslășura activitatea ca profesioniști.

Dintre dansurile prezentate, au reținut atenția, pentru nivelul artistic și tehnic remarcabil de care au dat dova-

dă : *Adaggio* din Lacul lebedelor, interpretat de Doina Dragoș și Constantin Zaharia nu numai cu sensibilitatea și cursivitatea necesare, ci și mărturisind (mai ales din partea Odette-Odillei) o personalitate artistică reală ; duetul din Don Quijote, prezentat de Leda Mihăescu și Mihail Tugearu, acesta, angajat de doi ani al Operei Române. (Aici sînt de amintit săriturile spectaculoase, vădînd temperamentul ambilor parteneri, și, evident, cele 32 de foucetté-uri, combinate cu mișcarea suplă a brațelor.) În sfîrșit, splendida partitură lirică realizată de Alice Găman, în rolul Gisellei. Toate acestea sînt expresia concepției plastice a prim-solistei Cristina Hamel, profesora celor trei absolvenți amintite.

Vrednică de menționat a fost și Gabriela Stegaru, în rolul Mercedes din Don Quijote (actul II), pentru tem-

peramentul și expresivitatea cu care a executat dansul ; de asemenea, Pas de deux de Donizzetti, executat de Florentina Cristaldi și Constantin Ion, partitură de un înalt grad de dificultate tehnică și artistică (în coregrafia prim-solistei Alexa Mezincescu). Madelena Adom și Andrei Puiu în Pas de deux din Frumoasa (mai ales Madelena Adom, care s-a făcut remarcată prin grație dublată de convingere), Carmen Langa (cl. XI-a) și Puiu Andrei, în Diana și Acteon din Esmeralda, în sfîrșit, eleva Georgeta Giurgea (clasa XI-a), pentru gingășia și tehnica demonstrate în execuția foarte dificilului „pas classique” al lui Auber, n-au putut fi cu ușurință trecuți cu vederea.

Absolvenții Liceului de coregrafie și-au făcut cu brio intrarea pe scenele profesionale.

Doina Moga